

Adresseliste

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

Dato:

08/13776 ART-FF-SJ

19.12.2008

Arkivkode:

456.3/1

Regulering av fiske etter anadrome laksefisk i sjøen fra sesongen 2009 - høring

Vi viser til direktoratets høringsbrev m. vedlegg av 20.12.2007 om regulering av fiske etter anadrome laksefisk i sjøen for perioden 2008-2012 (vedlagt), iverksettelsesbrev av 07.05.2008 fra Miljøverndepartementet (vedlagt), til gjeldende forskrift for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen (vedlagt), til brev av 28.10.2008 fra Direktoratet for naturforvaltning til Miljøverndepartementet (vedlagt) og til notat av 7.10.2008 fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) med en foreløpig vurdering av laksesesongen 2008 (vedlagt).

Vi gjør spesielt oppmerksom på at høringsbrevet m. vedlegg fra forrige reguleringsrunde (brev av 20.12.07) inneholder sentral informasjon også i forhold til reguleringsforslaget for 2009, og må vurderes sammen med dette brevet.

Gjeldende forskrift for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen ble, i tråd med iverksettelsesbrev av 07.05.2008 fra Miljøverndepartementet, vedtatt å gjelde for ett år. Forskriften må derfor tas opp til ny vurdering før 2009-sesongen. Forskriften for 2008 ble, med unntak av i Finnmark, fastsatt i tråd med direktoratets innstilling, og innebar en vesentlig reduksjon av fisketiden i hele landet. Reduksjonen i fisketid varierte mellom de ulike regionene, men var i hovedsak på mellom to og fire uker i starten av sesongen. I Finnmark ble reguleringene justert av hensyn til synspunkter fra Sametinget. Vedtaket innebar en klar reduksjon av fisketiden i Finnmark i forhold til reguleringsregimet som gjaldt frem til 2007, men gikk ikke så langt som DN's forslag.

Det faglige grunnlaget for fastsetting av reguleringsregimet fra 2009 er i hovedtrekk det samme som det som forelå da reguleringene for 2008 ble vedtatt. I tillegg har vi fått endelige fangstdata og overvåkingsrapporter for sesongen 2007, og NINA sin foreløpige vurdering av laksesesongen 2008.

Direktoratets høringsforslag for 2009 bygger, i likhet med forslaget som lå til grunn for forskriften for 2008, på føringer i St.prp. nr. 32 (2006-2007) om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, direktoratets retningslinjer for regulering av fisket, gytebestandsmål og beregnet gytebestand for 180 vassdrag utarbeidet av NINA m.fl., sårbarhetsvurdering av ville laksebestander overfor rømt oppdrettslaks utarbeidet av NINA og bestandsvurderinger fra

Besøksadresse:

Tungasletta 2

Postadresse:

N-7485 Trondheim

Telefon:

73 58 05 00

Telefaks:

73 58 05 01

Videokonf:

73 90 51 40

Internett:

www.dirnat.no

E-post:

Postmottak@dirnat.no

Saksbehandler:

Stig Johansson

Telefon:

73 58 07 17

Arbeidsgruppen for bestandsstatus for laks. I tillegg har direktoratet forespurt fylkesmennene om det er behov for å endre reglene for sjølaksefisket kommende sesong.

Stortingsproposisjon nr. 32 (2006-2007) legger klare føringer for regulering av fisket etter anadrome laksefisk:

”Reguleringene i laksefisket skal baseres på de vitenskapelige rådene fra det internasjonale havforskningsrådet ICES og på moderne forvaltningsprinsipper, herunder den føre-var-tilnærmingen som er utviklet for disse fiskeriene i den nordatlantiske laksevernorganisasjonen NASCO. Disse rådene innebærer i første rekke at laksefisket bør baseres på de bestandene som utnytter produksjonskapasiteten sin fullt ut, og at fiske på øvrige bestander bør begrenses i størst mulig grad. Dette kan bare oppnås ved å redusere fisket på blandede bestander. Sjølaksefisket må derfor reduseres og sannsynligvis også fases ut i enkelte områder. I tillegg vil det være nødvendig å senke beskatningstrykket eller innføre fiskeforbud i deler av vassdrag med klart atskilte bestander med ulik status.

En slik omstilling i laksefisket vil bli krevende for de berørte aktørene, først og fremst fordi fangstene i sjø må reduseres mer enn fangstene i elvene.

Gytebestandsmål er introdusert i fiskereguleringene gjennom NASCOs arbeid med føre-var-tilnærming i lakseforvaltningen. Oppnåelse av gytebestandsmål må legges til grunn for reguleringene i laksefisket i årene fremover. I praksis kan dette innebære at det legges opp til en moderat reduksjon av det generelle beskatningstrykket i både sjø- og elvefisket. I enkelte vassdrag og sjøområder kan det i tillegg bli nødvendig med betydelige innskrenkninger i fisket, og i ytterste fall fiskeforbud, inntil gytebestandsmålene nås.”

”Innslag av rømt fisk kan gjøre det nødvendig å styrke laksebestandene ut over det gytebestandsmålet skulle tilsi. Dette må legges til grunn for reguleringene og kan i praksis innebære reduksjon i beskatningstrykket i både sjø- og elvefisket. I enkelte vassdrag og sjøområder kan det bli nødvendig med betydelige innskrenkninger i fisket og i ytterste fall fiskeforbud.”

På bakgrunn av føringene i proposisjonen, har NINA, på oppdrag fra direktoratet, utarbeidet gytebestandsmål og beregnet gytebestand i til sammen 180 vassdrag. Et stort antall vassdrag, blant annet en rekke av vassdragene som ble utredet i forbindelse med ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, har hatt for lite gytefisk i minst to år i perioden 2003 – 2006, se nærmere om dette i høringsbrevet av 20.12.2007.

Reguleringsregimet som ble innført i 2008 var i hovedsak basert på data fra sesongene 2003 – 2006. I tillegg til disse dataene ble det lagt vekt på at sesongen 2007 var den dårligste smålakssesongen som er dokumentert.

Det er ikke beregnet gytebestander i vassdragene for 2007, men fordi den endelige fangststatistikken for sesongen viser at samlet fangst er den laveste som er blitt registrert siden fangststatistikken ble forbedret på begynnelsen av 1980-tallet, må vi legge til grunn at gytebestandsmåloppnåelsen dette året i alle fall ikke var bedre enn i 2006.

De ordinære bestandsvurderingene basert på fangststatistikk og overvåkingsdata for 2008 vil ikke foreligge før i mars/april 2009. NINA har derfor på oppdrag fra direktoratet utarbeidet et notat med en foreløpig vurdering av laksesesongen 2008 (vedlagt). De foreløpige konklusjonene er at reguleringene ser ut til å ha gitt mer gytelaks i elvene. Det er imidlertid fremdeles svake bestander som ikke når eller

er marginalt over gytebestandsmålet spredt over hele landet. Sjø- og elvereguleringene ser ut til å ha bidratt tilnærmet like mye til styrking av gytebestandene.

NINA har også, på oppdrag fra direktoratet, utarbeidet en rapport med sårbarhetsvurderinger for vill laks i forhold til påvirkning fra rømt oppdrettsfisk. I rapporten slås det fast at en innblanding på mer enn 5 % oppdrettsfisk i gytebestandene vil være skadelig i et langsiktig perspektiv, mens 20 % innblanding eller mer vil gjøre stor skade i løpet av forholdsvis kort tid. Svært mange vassdrag har en innblanding på langt over 5 % rømt oppdrettsfisk i gytebestandene, og en rekke har mer enn 20 % innblanding. Dette skal, i tråd med føringene i Stortingsproposisjonen, motvirkes gjennom reguleringstiltak med sikte på å øke andelen villaks på gyteplassene.

Når det gjelder regulering av fiske på bestander som inngår i ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder er det fastslått i proposisjonen at disse skal reguleres etter de samme prinsippene som legges til grunn ellers, men at det likevel må påregnes strengere reguleringer for fiske som berører truede, sårbare eller reduserte laksebestander som inngår i ordningen. Flere vassdrag som inngår i ordningen har ikke oppnådd forvaltningsmålet i perioden 2003 – 2006, og enkelte er truet eller sårbare.

DNs vurdering

Gjeldende forskrift skulle i utgangspunktet gjelde for fem år, og vurderingene ble dermed gjort i et femårsperspektiv. Etter at vurderingene ble foretatt, har vi som nevnt ovenfor, fått endelige data for sesongen 2007, og en foreløpig vurdering av sesongen 2008. Hovedkonklusjonene for disse to årene er at 2007 var en svak laksesesong, særlig når det gjelder smålaks, mens 2008 var en middels god sesong hovedsakelig på grunn av et godt innsig av stor laks.

Redusert sjølaksefiske har, sammen med elvereguleringene, økt mengden gytefisk i vassdragene i 2008. De strenge reguleringene i kystregionene, der det i stor utstrekning blir fiska på blanda bestander, har sannsynligvis økt mengden gytefisk i vassdrag med svake bestander. Dette er i hovedsak bestander hvor fisket er forbudt eller sterkt innskrenket både i elv og i nære sjøområder, og hvor beskatningen i hovedsak finner sted i kystfisket. Mange av disse vassdragene forventes imidlertid å ha for lite gytefisk også i år til tross for reguleringene.

Sjø- og elvereguleringene ser ut til å bidra tilnærmet like mye. Reguleringene i sjøen har altså gitt mer fisk i elvene, og reguleringene i elvene har sikret at flere laks har fått overleve fram til gytingen. Lakseinnsiget til Norge i 2008 er svakere enn inntrykket man får ved å se på elvefangstene alene, fordi redusert fiske i sjøen har økt oppvandringen av laks i elvene.

Trenden med svakt innsig av smålaks ser ut til å fortsette i mange regioner i 2008. Innsiget av mellomlaks var moderat, men sterkere enn forventet i flere regioner. Innsiget av storlaks ser ut til å ha vært stort i hele landet. Gytebestandsmålet blir dermed trolig nådd i elver med høy andel stor laks, så sant bestanden fra før ikke har vært langt fra gytebestandsmålet. Det må imidlertid forventes at smålakselver der innslaget av stor laks er begrenset vil ha moderate til svake gytebestander i år.

Svakt innsig av smålaks gir fremdeles grunn til å frykte at laksen overlever dårlig under utvandring og på oppvekstområdene i havet. Det er spesielt de to siste årene at smålaksinnsiget har vært dårlig, og dette gir grunn til å forvente at innsiget av stor laks blir dårlig de kommende sesongene. Elver som har gode gytebestander i år fordi det kom mye stor laks kan dermed allerede neste år få problemer med å oppnå gytebestandsmålet. Fiskereguleringene skal som all annen lakseforvaltning baseres på føre-var-prinsippet, og da vil forventet innsig de kommende årene være en viktig premis.

Direktoratet utarbeider nå, på oppdrag fra Miljøverndepartementet, en reguleringskonsesjonsordning for sjølaksefiske, jf brev av 7.5.2008 (vedlagt). De viktigste aktørene i sjølaksefisket er involvert i dette arbeidet. Planen er at konsesjonsordningen skal vedtas høsten 2009 og tre i kraft sesongen 2010. Innføring av en konsesjonsordning vil innebære en omlegging av reguleringsystemet og vil kreve at fisketidsforskriften gjennomgås på nytt før sesongen 2010.

Merknader og innspill

Reguleringene av laksefiske var tema på samarbeidsmøtet om lakseforvaltning 14.-15. oktober 2008. De fleste aktørene som uttalte seg mente det er riktig å videreføre reguleringene både i sjø og elv på samme nivå som i 2008. Representantene for sjølaksefiskeinteressene mente at reguleringene som ble innført i 2008 ikke var godt nok begrunnet, og at reguleringene som var gjeldende t.o.m. 2007 i hovedsak bør gjeninnføres. Dette synspunktet støttes av en del kystkommuner som har gitt uttrykk for dette i brev til direktoratet.

Sametinget krever at sjølaksefiske i samiske områder gis en spesiell beskyttelse i forhold til reguleringene, og har bedt direktoratet sende et notat om konsekvensene av reguleringene for samisk kultur og næring som vedlegg til høringsbrevet. Notatet vedlegges. Både Sametinget og de tre sjølaksefiskeforeningene i Finnmark har ved ulike anledninger krevd at reguleringene som gjaldt frem til 2007 skal gjeninnføres.

I Finnmark ble som nevnt DN's forslag justert av hensyn til synspunkter fra Sametinget før reguleringene i 2008, jf iversettingsbrev fra MD (vedlagt). DN foreslo at det skulle åpnes for fiske med krokarn fra 1. juli til 4. august og med kilenot fra 10. juni til 4. august i dette fylket, med tre døgn ukentlig fisketid. I det endelige vedtaket ble fisketiden i Finnmark for krokarn fra 1. juni til 15. juli med tre døgn fiskeuke, og for kilenot fra 1. juni til 4. august, med tre døgn ukentlig fisketid frem til 15. juni og 4 døgn etter 15. juni. Etter vår vurdering er det ikke grunnlag for å åpne for lengre fiskesesong i Finnmark i 2009. I flere nasjonale laksevassdrag i fylket er forvaltningsmålet ikke nådd, og i flere av de store sidevassdragene til Tana er bestandstilstanden kritisk. I direktoratets opprinnelige forslag for 2008 var hensynet til samisk kultur knyttet til sjø- og elvefiske etter laks vektlagt i betydelig grad. Vi viser til at Finnmark har lengst fisketid av alle fylker, og at Finnmark er det eneste fylket hvor krokarn er tillatt. Sjølaksefisket i Finnmark utgjorde i 2008 62 % av samlet laksefangst i fylket, og 55 % av samlet laksefangst i sjøen i Norge.

Et viktig element når det gjelder å ivareta spesielle kulturelle verdier er å forvalte naturgrunnlaget på en bærekraftig måte, i denne sammenhengen ved å regulere fisket slik at forvaltningsmålene blir oppnådd.

Nord-Trøndelag grunneier- og sjølaksefiskerlag mener at reguleringene for Namsenfjorden må vurderes på nytt. Laget viser bl.a. til en positiv utvikling i Namsenvassdraget, til at samlet fangst i regionen økte betydelig i 2008 i forhold til 2007 til tross for innkorting i fisketid, og at utviklingen når det gjelder smålaks er betydelig bedre her enn i andre regioner. Laget mener videre at de innførte reguleringen innebærer en flytting av fisket fra sjø til elv.

Hovedgrunnlaget for gjeldende reguleringsregime i fjordene i Namdalen er at andelen oppdrettsfisk i Namsen er for høy. Årets undersøkelser baserer seg på flere stasjoner enn tidligere, og over fire hundre fisk er undersøkt. Konklusjonen er at mellom 10 % og 15 % av gytebestanden er oppdrettsfisk. Vi viser i den forbindelse til det som er nevnt ovenfor om regulering med sikte på å øke andelen villfisk i gytebestandene, og til at Namsen er et nasjonalt laksevassdrag. Når det gjelder påstanden om at

reguleringene innebærer en flytting av fisket fra elv til sjø viser vi til at sjølaksefangsten i Namsos kommune alene økte mer fra 2007 til 2008 enn fangsten i Namsen. Etter vår vurdering bør gjeldende fiskeregler videreføres også for denne regionen.

Vi gjør oppmerksom på at DNs høringsforslag for perioden 2008-2012 ble endret for Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag i den endelige innstillingen fra direktoratet til Miljøverndepartementet.

Innspillene vi har mottatt fra fylkesmennene konkluderer i hovedsak med at regelverket for 2008 bør opprettholdes. Fylkesmannen i Buskerud foreslår imidlertid å forlenge fiskesesongen i Drammensfjorden med 14 dager i slutten av sesongen. Fylkesmannen viser til at fangsten i sjøen i dette området ble redusert med 75 %, og mener innstramningen i fisket var større enn tilsiktet. DN er enig med Fylkesmannen og viser også til at grunnlaget for fisket i Drammensfjorden er kultivert fisk som er utsatt i Drammensvassdraget.

DNs forslag

På bakgrunn av det som fremgår ovenfor, foreslår direktoratet at reguleringsregimet som ble innført for sesongen 2008, jf den vedlagte forskriften for 2008, videreføres i 2009. For Drammensfjorden foreslår vi imidlertid å forlenge fisketiden med 14 dager, slik at fisketiden her blir fra 15. juni til 4. august.

Kommentarer til høringsforslaget kan sendes pr. post eller som e-post. Høringsfristen er 6. februar 2009.

Med hilsen

Stig Johansson e.f.
Fung. seksjonssjef

Sturla Brørs

Kopi: Miljøverndepartementet, deltagere på samarbeidsmøte om lakseforvaltning

Vedlegg :

- Direktoratets høringsforslag av 20.12-2007 om regulering av fiske etter anadrome laksefisk i sjøen for perioden 2008-2012
- Iverksettningbrev av 7.5.2008 fra MD
- Gjeldende forskrift for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen
- Brev av 24.10.08 til MD om regulering av sjølaksefiske for 2009
- Foreløpig vurdering av laksesesongen 2008 (NINA, notat 7.10.08)
- Notat av 12.12.2008 fra Sametinget om konsekvenser for samisk kultur og næring ved reguleringer av villaksen.